

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Tractatus De Fiducia In Deum Plurimas Et Utilissimas pro
vitâ spirituali instructiones Conticens, Præcipue Ad
Obtinendam magnam animæ quietem, & afflictiones
quascunque ingenti cum solatio & fructu ...**

Dusault, Nicolas

Coloniæ Agrippinæ, 1660

Considerationes generales de Fiducia in Deum. Præfatio hujus Tractatus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-50333](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-50333)

plures hoc in tractatu titulos proposui, ut & materia plus gratiæ & lectio minus habeat tædii. Nonnulla tamen capita fortasse longiora videbuntur, sed rerum quas tracto excellentia & paragraphorum quibus continentur, brevitatis facient ut mutes iudicium. Eiusmodi sunt libri tertii caput primum, & secundum, quæ duos libros ab hoc opere separatos possent efficere. Ecce amice lector, illud erat de quo admonendus videbare, ut propositum à me finem procedendique methodum in ipso limine plenius cognosceres. Spero fore, ut rerum quas selegi copia, in te desiderium excitet legendi, acuat diligentiam inde proficiendi, conciliet facilitatem ad excusandos defectus, in primis verò fidelitatis admoneat, qua quidquid boni hinc hauseris ad bonorum omnium fontem Deum, ejusque majorem gloriam referas; totum enim ad honorem Dei Opt. Maximi, tuamque utilitatem & scriptum & cogitatum est.

CONSIDERATIONES GENERALES.

De Fiduciâ in Deum.

Prefatio hujus Tractatus.

§. I.

Definitio Fiduciæ in Deum.

Fiducia in Deum Creatorem nostrum ac
A 4 supre-

supremum Dominum non consistit solum in sublimibus, quos fides nos docet de summa ejus providentiâ & bonitate infinitâ conceptibus, nec in spe simplici ex illis profectâ obtinendi divinam opem atque adiutorium, quod in nostrorum administratione negotiorum implorandum est, quanquam hæc dispositio, in quibus ea inest, nequaquam est contemnenda. Verum est certa animi firmitas tam altè defixa in Deo ac radicata, ut nullis creatis viribus, ullo unquam tempore possit ab eo abstrahi atque avelli. Cujus nobis figuram exprimit Evangelica parabola de domo viri sapientis Matth. 7. & Luc. 6. *quam adificavit super petram & descendit pluvia & venerunt flumina & flauerunt venti & irruerunt in domum illam & non cecidit, immo nec commovere potuerunt.* S. Thomas de Fide in genere tractans 22. q. 129. a. 6. eam ad Fortitudinem & Magnanimitatem refert, propterea quod repellat malum quod timeri posset, & spem roborat de assequendo bono, quæ sunt duæ conditiones necessariæ ad perfectionem duarum istarum virtutum. Et Albertus Magnus ejus Magister ante illum dixerat: in Paradiso animæ cap. de fiducia in Deum 36. *Confidentia vera & perfecta est mentis securitas, quod omnipotens & fidelis Deus*

Deus nunquam amicos suos dereliquit, juxta illud Ecclesiasti 2. Quis speravit in Domino & confusus est permansit in mandatis ejus & derelictus est? Itaque Dei Omnipotentia & Fidelitas Fiduciâ nostrâ sunt fundamenta: quibus sicut nihil potest fingi firmitus, ita excogitari nihil melius cui illa innitatur. Quod si fiducia nostra vano aliquo timore se patiatur percelli, perdet continuo omne robur suum, nec jam comparanda est rupi quæ illisos oceani fluctus immota repellit, sed potius fluctui maris qui à vento moveretur & circumfertur ut sanctus loquitur Jacobus Apostolus in suâ Canonica c. 1.

§. II.

Proprietates Fiduciâ in Deum.

Ludovicus Granatensis Concione. 2. Domin. 23. post pentec. scribens de hac admirabili virtute dicit eam non minus esse principium impetrandi, quam Charitas est merendi, & quotquot cum fiduciâ Deum orant, tam certò consequi ea, quæ rogant, quam illi nova donantur gratiâ qui actiones suas in charitate perficiunt. Hoc sensu loquitur S. Bernard. in ps. 90. super hæc Verba: *omnis locus quæ calcaverit pes vester, vester erit.* Deut. 11. *Pes noster, inquit, spes nostra est, quidquid*

A 5

Assis-

*attingit obtinet, si in Deo solo fundatur. Deut. II. Si quid tibi videtur impossibile aut difficile esse Deo, adjungit idem Theodidactus, quere audacter alium ad quem possis recurrere, sed si res omnes æquè illi sunt faciles, quid desideras amplius? Forfitan de ejus potentia non dubitas, nec de fidelitate ambigis, sed ejus tibi voluntas incognita est. Modicæ fidei! potesne dubitare de ejus benignissimâ in te voluntate, qui cruci pro te affigi voluit & quotidie Bonitatis suæ thesauris te cumulat majoribus, quam vel optare audeas? *Creavit enim nos Pater* (appositè in hanc rē inquit Albert. M. uti supra) *ad imaginem Trinitatis, & sanctissimus Filius ejus deest nobis Carnem suam in cibum, & sanguinem in potum, & animam suam in pretium Redemptionis, quis unquam vel semel auderet de hujusmodi cogitare? Qui non raperetur ad spem & ad impetrandi fiduciam, si attenderet in Cruce Christi Corporis dispositionem. Vide caput inclinatum ad osculandum, brachia extensa ad amplexandum, manus perforatas ad largiendum, latus apertum ad diligendum, totius Corporis extensionem ad se totum impendendum. Possuntne ita cuiquam de propensissimo Dei in nos affectu dubitandi locum relinquere? His accedit alius testimonium effectusque admirabilis*
ejus*

ejus erga homines amoris infiniti. Vos ipsi vidistis, inquiebat olim Deus per Moysen alloquens populum suum, quomodo portaverim vos super alas Aquilarum & assumpserim mihi; Exod. 19 ut constituerem me murum inter vos & hostes vestros ad avertendos ictus eorum conatusque infringendos. Vbi Rabbi Salomon observat (Cornel. à lapide in hunc loc.) ex omni avium genere Aquilam impositos dorso suo deportare pullos suos, ne si morte aliarum pedibus arreptos deferat, ab emissis in se iaculis transfigantur. Non aliter se Deus protectorem exhibet iis qui fiduciam suam in ipso collocant, ut notant interpretes in hunc locum, ipse præponit se & quasi in acie stat ad excipienda tela agredientium suos ut eos mediis in periculis tutetur. Cujus rei illustrem typum exhibet nobis Scriptura Sacra referens gloriosam Dei ipsius pugnam contra Ægyptios pro Israelitis, sicut illis pollicitus erat Moyses cum ex Ægypto egredierentur, quos cum panico timore vidisset perterritos ob insequentem pharaonis exercitum, allocutus eos nomine Dei: Exod. 14. Nolite timere, inquit; stete, & videte magna Dei que facturum est hodie. Et verò viderunt simul ac transissent per mare rubrum. Angelus enim Domini qui præcedebat castra Israel abiit post

eos & cum eo pariter columna nubis priora di-
mittens post tergum stetit inter castra Ægyptio-
rum & castra Israël, pugnavitque Dominus
pro Israëlitis, ab his avertens Ægyptiorum
spicula atque in eos ipsos illa retorquens.
Quanta Bonitas tua Deus quam ingens mis-
ericordiæ tuæ miraculum erga eos qui confi-
dunt in te!

§. III.

Exempla.

EX horum consideratione viri sancti one-
rosa vitæ hujus negotiâ, magnâ cum fi-
duciâ in paternum benignissimi Domini su-
sinum exonerarunt docti à Propheta Regio
Psal. 55. *Iacta super Dominum curam tuam,*
vel ut alii legunt, *onus tuum* lect. I. Hoc fecit
S. Isidorus Pallad. in lausia. qui moriens cum
Orphanis sororibus suis necessaria vitæ su-
tentandæ vix relinqueret, aiebat: Qui creavit
illas, habet, unde enutriet. Fiducia de Divinitate
ejus Providentiâ animo concepta divitiis in-
star illis penuriam erit, ex quo necessitatibus suis
immò & commodis abundè prospicient. Hoc
induxit sanctum quemdam adolescentem de
quo refertur in Prato spirituali, c. 201. ut
JESUM CHRISTUM curatorem suum
eligeret amplissima respiciens bona paterna
hæredem

hæreditatis, quæ omnia voluit pauperibus
distribui, ut nihil ipse in hoc mundo possi-
deret quod perfectam sibi in Deum fiduci-
am imminueret. Quanquam hæc ipsa fidu-
cia multorum ipsi bonorum parens fuit et-
iam temporalium quibus cumulatus & di-
vinitus cum minime cogitaret. Hoc idem
impulit olim illustrissimum Franciæ Prin-
cipem ut fortunarum suarum hæredem te-
stamento scriberet fratrem suum, filio suo
excluso cui ex majore iam ipsum amore
mallet nihil quam modicum relinquere.
Præsertim cum aliunde timeret ne terre-
norum affluentia bonorum ipsi cœlestia
eriperet, & in Deum fiduciam divitiis om-
nibus meliorem. Non defuit tamen Juris-
Consultus Ulpiani è scholâ qui provocaret
ab eo testamento, quin & humano Curia civi-
lis judicio tamquam minus officiosum, õ-
nino rejectum est, sed Divino comprobatur.
Testatus quippe Deus est placuisse sibi dum
hanc stirpem elegit ex qua victoriosos belli
duces mundo & restauratores dedit Roma-
no imperio.

§. IV.

*Differentia inter eam qua in Deum, & qua
in Creaturas est Fiduciam.*

Spem habere repositam in humano præfidi-
o, minus est, quàm habere fiduciam. Id
quod paucis ostendit verbis Philosophus Se-
neca scribens cuidam amicorum suorum in
hæc verba: *De te spem habeo, sed nondum fidu-
ciam* Ep. 16. Itaque fiducia in creatis rebus
excedit spem de illis conceptam. At fiducia in
rerum omnium auctore atque conditore deo
collocata tantum superat utramque ut illæ in
comparationem cum hac venire non possint.
Ea propter sanctissimus Rex David non dicit
simpliciter: *Speravi in sermonibus tuis sed in
verba tua super speravi.* Pjal. 118. Novo usus
vocabulo, eodem psalmo aliquoties & alibi
sæpius repetito. Sapientis quoque voce mo-
nemur: *Confidere Deo ex toto corde. Utinam
intelligeremus* inquit quadam vice suspi-
rans S. Ignatius, *quantas vires spes in Deum
habeat! cui certe parum superest loci, ubi omnia
abunde suppetunt. Quæ si explorata sine huma-
nu teneantur, ubi nostra in Deum est spes?*
Ribad. l. 5. *vira* Intendens in illud Apostoli:
Spes quæ videtur non est spes. Rom. 8. Nam
quod quis videt, qui sperat? Deplorabat san-
ctus

Etus ille fundator noster cæcitatem hominum
 ætatis suæ, & accusabat injuriam in æstimandâ
 pro merito suo & exercenda virtute hac
 tanti momenti. Fateor equidem, spem in Deo
 quantumvis exiguam, nunquam inutilem esse;
 addo tamen, nec magni æstimandam, nec
 valde efficacem esse, nisi ita crescat ut infinito
 quodammodo excessu spes humanas omnes
 vincat. Enimvero solet Deus adjutricem
 gratiam suam nostræ in ipsum fiduciæ exæ-
 quare. Hoc sensu dixere sancti Patres: Tardan-
 tibus nobis ire ad Deum, ipse succurrere tar-
 dat; è contrâ festinantibus nobis occurrit ob-
 viam. *Dominus dormit*, inquit S. Ambrosius,
tepida vigilat perfectus, L. 4 in c. 1 Luca. Et S.
 Basilius: *Dormitantibus nobis & pigrè agentibus*
dormire dicitur Deus. Basil. in psal. 29.
Fiat misericordia tua, Domine super nos, pe-
 tebat David, quemadmodum speravimus in te
 Psal. 32. Immo, Anima fidelis ipsum audi Deū
 per os ejusdem Prophetæ loquentem: *Quo-
 niam inquit, speravit in me, liberabo eum*. Ni-
 mirum protegit Deus confidentes in se, liberat
 eos à miseriis & malis qui fiduciam habent
 in illo. Veritatem hanc multis confirmat
 Scriptura sacra; atque in primis in novo testa-
 mento Christus Dominus Salvator noster, o-
 pem suam implorantium fiduciâ velut regu-
 la

lamiraculorum suorum beneficiorumque u-
 rebatur, non tribuens solum quod petebant,
 sed eo ferme modo quo rogabant, aut rogare
 dum credebant. Princeps quidam Synagoga
 supplex rogabat JESUM, inquit Evangelista
*Domine Filia mea modo defuncta est. sed veni
 impone manum tuam super eam & vivet.*
 Matth. 9. Continuo secutus est eum Domi-
 nus, intravit domum, tenuit manum mortuae
 & surrexit puella vivens. Ibidem refertur de
 muliere, *que sanguinis fluxum patiebatur an-
 nis duodecim hæc accessit retrò. & tetigit sim-
 bria vestimenti eius: dicebat enim intra se:
 si tetigero tantum vestimentum eius, salva ero.
 & salva facta est.* Matth. 15. Alia verò mulier
 Cananæa credens quod solo verbo JESUS
 posset filiam suam malè à dæmonio vexatam
 liberare, audire meruit: *Magna est fides tua.
 Fiat tibi sicut vis, & sanata est filia eius ex il-
 la hora.* Luc. 7. & Matth. 8. Pari modo servus
 Centurionis paralyticus, quem herus solo
 Christi verbo credebatur sanitati posse restitui
 convaluit. Hinc aliud discrimen oritur inter
 fiduciam in Deo & fiduciam in rebus creatis
 positam; hæ enim nec promissioni tuæ, nec
 concitatae de se spei semper ex æquo respō-
 dent. *Non salvatur Rex, inquit psaltes regius,
 per multam virtutem, & Gigas non salvabitur*

in multitudine virtutis sua, Psal. 32. Tametsi
uterque in his velut humanis præsiidiis spem
suam posuerit. Nec equi agilitas etiam gene-
rosissimi sessorem suum ex omnibus pericu-
lis eripere, nec divitiarum affluentia possesso-
rem suum facere securum possunt, quidquid
videantur promittere. Enimverò & hoc pro-
prium rebus creatis ut multa & magna polli-
ceantur, pauca præstent, virtutem foris ostē-
tent, successu nullo. Origeni, humano fi-
dere præsidio, idem est, ac inniti ligno putri-
do: Hom. 2. in Gen. et has æquivalentes judi-
cat propositiones: *Maledictus homo qui pendet
in ligno*. Deut. 21. Et, *Maledictus homo qui fidit
in homine*. Jerem. 17. Perinde æstimans lignū
cariosum, ac mortalem hominem carne &
sanguine constantem. *Respicens etiam*, inquit
sapienter Ecclesiasticus (cum malis undique
circumdaretur; & non esset qui adjuvaret,) *ad
adiutorium hominum & non erat: memo-
ratus sum misericordiam tuam Domine & opera-
tionis tue qua à seculo est, quoniam eruis susti-
nentes te Domine, & liberas eos de manibus
gentium*. Eccl. 51. Immo addit: *Exaltasti super
terram habitationem meam*. Sicut de se quo-
que David testatur. *Qui exaltas me de portis
mortis* Psal. 9. In quem locum S. Chryosto-
mus: non tantum, inquit, mala eorum solvit
Deus

Deus, sed etiam facit eos admirabiles; nimirum eodem tempore quo vorticibus afflictionum videbantur absorbendi, gloriose extulit & illustri loco collocavit divini auxilii splendore circumdatos. Hujus rei memorabile exemplum traditiones Hebræorum nobis suppeditant, narratum à S. Hieronymo de Rege Manasse lib. 2. parali. c. 33. qui, cum po- exactos aliquot in carcere dies, conjectus fuisset in ahenum fervens ut lento igne ex- reret, ad evitandum ingens hoc tormentum magno animi sensu, quotquot noverat Deorum falsorum nomina invocavit; sed con- irritum & spe frustraneam. Cum venit in mentem, quem ex Ezechia Patre suo olim audiverat divini discursus de Dei misericordia in- eos qui eum cum fiducia invocant: recordatus quoque verba Moysis; *Cum quaesieris Dominum Deum tuum, invenies eum, si tamen toto corde quaesieris & tota tribulatione animi tua.* Deut. 4. Itaque coepit spem omnem in solo Deo vero ponere; cumque ingenti clamore ejulatu precari tamquam malorum suorum levamen unicum. Nec frustra. Continuo Angelus è caelo adfuit, arreptumque capillo capitis transportavit Hierosolymam momento unico. *Respicite filii, monet Sapiens Ecclesiastici, nationes hominum, & scitote, quia nullus spe-*

ravit in Domino & confusus est. Quis enim permansit in mandatis eius & derelictus est, aut quis invocavit eum & despexit illum? Quoniam pius & misericors est Deus & remittet in die tribulationis peccata, & protector est omnibus exquirentibus se in veritate.

§. V.

Effectus fiducia in Deum.

Hinc nascitur tertium discrimen inter utramque hanc fiduciam, nam illa, quæ rebus creatis innititur, perpetuo nos in timore relinquit, ne decipiamur propter earum infirmitatem, inconstantiam & infidelitatem quam illis innatam cognoscimus, singulis momentis suspensi timore hæremus ne quis sinister nuntius referat res nostras infelicem habuisse exitum, donec tandem re ipsa successus earum certò nobis innotescat & appareat quod solícite & impatienti animo expectaveramus. E contra nihil est quod in omni negotio sic consoletur & securum reddat hominem, uti vera in Deum fiducia. Dices divinam illi qui Deo fidit, omnipotentiam quasi in manus tradi, creaturasque omnes illi militare ut earum ministerio consilia sua ad finem perducatur optatum. Illa, si opus est, emollit rupes, exsiccatur aut indurat fluentes aquas

aquas, sustitit solem, transvehit montes, imperat terræ, aëri, ventis & tempestatibus, illa hominis Deo confisi imperio nutuique subijcit res omnes universi. Hinc est illa admirabilis fiducia tot millium, in solitudinibus nostris sine censu dives, hæc exercitus evocavit Angelorum Sanctorum in terras ad usum hominis custodiam: hæc obsonatores habuit corvos & prandij ministros: hæc bestiarum feritatem commutavit in officiosam charitatem, sicut quos devorare solebant, prædis suis alerent; hæc famentium obstruxit leonum ora, mansuetudinem que horum & blanditias meruit in Christi Martyribus qui eorum fuerant furori ab impijs Tyrannis objecti: hæc ad vocem servorum Dei mitigavit mare & compescuit tumentes fluctus ejus: hæc stravit procellas sub pedibus eorum præbens viam super undam velut in area: hæc innoxias reddidit flammæ & homini obsequentes ne capillum capitis læderent. Hæc est illa fiducia in Deum quæ tot pueris & puellis gloriosam dedit de Imperatoribus victoriam, de immanissimis humanæ & diabolicæ tyrannidis suppliciis triumphum immortalem. Denique nihil est tam arduum quod non aggrediatur sine timore, nihil tam difficile quod non exequatur sine

labo

labore, nihil tam excellens quod non obti-
neat à Deo sine repulsa. Huiusmodi laudum
encomia tribuit illi Blosius superioris seculi
Religiosissimus autor: In farrag. institut. spi-
ritual. Istiusmodi inquit erga Deū *confidentia,*
thesaurus est longe præclarissimus, quem qui
habet, facile impetrat à Deo, quidquid deside-
rat. Nec solum ab homine hæc illi virtuti
laus tribuitur, sed ab ipso met Deo, à quo ille
hanc videtur mutuatus Nam l. 3. divin. insti-
tutionum S. Gertrudis cap. 7, narratur. Cum
Deus Dominus noster cum hac sancta Vir-
gine sermonem quodam die instituisset de
fiduciā in Deum, hoc illustre dedisse illi te-
stimonium: *Secura illa confidentia, quam*
quis erga me habet credens me revera posse. sci-
re & velle sibi in omnibus fideliter adesse, trās-
verberat cor meum, tantamque vim facit pie-
tati meæ ut nullatenus possim huiusmodi ho-
mini abesse vel deesse Quæ cum ita sint non te
spero, amice Lector, pœnitebit temporis
quod huius lectioni libri impendes, qui non
media solum tibi suggerit inveniendi præ-
tiosum hunc thesaurum, verum tradit etiam,
quæcunque ad illum obtinendum, conser-
vandum & augendum necessaria esse pos-
sunt.

§. VI.

Fiducia in Deum non excludit media humana.

Hebraei, inquit Augustinus, quodam die adduxerunt arcam in castra fisci se contra inimicos suos ejus beneficio insignem reportaturos victoriam. Verum ut ex sacris Regum constat historiâ, eo ipso tempore turpiter victi fugatique sunt, *Et facta est.* inquit textus I. Reg. c. 4. *plaga magna nimis, & ceciderunt de Israel triginta millia peditum.* Hic infelix exitus ostendit illorum fiduciam in visam plane Deo fuisse & injuriosam, talemque quæ ejus iram atque indignationem provocarit potius, quam favorem ejus beneficiumque meruerit. Est tamen difficile explicare in quo Israëlita peccarint; Nam, ut notant interpretes, nec desiderabant malum aliquid, nec illicitum; victoria siquidem, quam optabant, cedere poterat ad divinæ gloriæ incrementum, & fiducia uni Deo nixa, quæ laudabilior, hoc efficacior ad obtinendam operæ divinæ victoriam videbatur. Fateri ergo oportet quod vel ob commissum crimen aliquid indigni fuerint hoc beneficio, vel verius ut notat Rupertus Abbas, illorum fiducia præsumptuosa fuerit atque temeraria.

eo quod media à Deo illis constituta ad feliciter pugnandum neglexerint sub prætextu spei de divinâ protectione conceptæ. Quare non hic intendo de fiducia in Deum agens excludere prudentiam humanam à negotiis nostris & fovere inertiam creaturarum, sub umbra speciosæ in Creatorem spei. Neque enim consilium Dei est ut propter suam nostri curam, supervacanea sint ea quæ nobis largitus est naturæ & gratiæ dona, sed hæc infirma imperfectaque reliquit, ut in omnibus nostris negotiis, ejus ope indigentes ad eum recurramus supplicantes: *Deus in adiutorium meum intende, Domine ad adiuvandum me festina. Cogitationes enim mortalium timida, verè inquit Sapiens, & incerta providentiæ nostræ.* Proinde deplorandum valde censeo, humanam prudentiam eo usque in consultationem advocari ut non modo locum aliquem teneat in consiliis nostris, verum etiam sola jus dicere, dominari, nullasq; fiduciæ in Deum, cujus tamen est præsidere, partes relinquere præsumat. Hinc est quod tantopere suspiremus atque appetamus humana præsidia perinde, ac si aliunde nullum esset sperandum, Ingratissime mortalium, exclamat Salvianus l. 2. de gubern. Dei scitè in hanc rem, putasne Deum sine intermissione

ac

ne lateri tuo adhærere ad prodendum te ac
 deserendum in necessitatibus tuis? Nonne
 ipse est qui coelum & terram implet ut ubi
 que & undique nobis succurrat, & ut S. loquitur
 Paulus; nonne *in ipso vivimus, movemur
 & sumus*? nonne ab ipso est quod corpore
 constamus & anima & utriusque conserva-
 tionem retinemus? Ad quem ergo majori-
 cum securitate confugiamus quam ad illam
 summam Bonitatem, à quâ sustentamur,
 cujus perpetuo influxu omne habemus esse
 vivere, & moveri. Verum omnes hæc consi-
 derationes non eo spectant ut ansam præ-
 beant mortalibus in suâ sibi adulandi igne-
 viâ eamque hoc quasi velo regendi. Deus
 qui illos condidit ad laborem sicut aves ad
 volatum, non patitur consenescere in otio &
 sua mavult beneficia perdere, quàm hæc sine
 illorum cooperatione conferre. Unde ubi
 venit ut quas maximis amicis suis sæpeni-
 merito promiserat coronas & palmas, nunquam
 tradiderit, nisi ipsi suam operam contulissent
 adeo ut quotiescunque suis partibus defue-
 runt, semper optato caruerint fructu. Promi-
 serat quidem Moyse, Josue, Gedeoni se illo-
 rum in prælio ducem auxiliatoremque fore
 immisurum hostibus pavorem & confu-
 sionem ut vincerentur sine periculo & ja-
 ctura

turâ suorum, nihil tamen propterea viri san-
 ctissimi fortissimique de suâ industriâ & vi-
 giliantâ remiserunt; immo bellica etiam stra-
 tagemata prudenter excogitarunt ut à servi-
 tute eorum se eriperent à quibus se liberatur-
 rum Deus promiserat. Hic est ille gladius
 Domini & Gedeonis, cujus virtutem expe-
 riebantur Hebræi triumphantes de Madiani-
 tis mutuâ se cæde conficientibus, Judic. 7.
 Quod confirmatur ex libro 2. paralipp. ubi
 mentio fit miraculosæ victoriæ contra Æ-
 thiopas aliasque barbaras nationes reporta-
 tæ quas Dominus Deus ab Asa piissimo Re-
 ge cum fiduciâ invocatus tanto terrore ex-
 terruit, ut quamvis Zara Æthiops in exerci-
 tu suo numeraret decies centena millia &
 curribus trecentis egrederetur in aciem con-
 tra Judæos multo pauciores, fugerint tamen
 Æthiopas & usque ad internecionem delicti
 sint, & ne putaremus à Domino solo perfe-
 ctum hoc prælium, nihil conferente exercitu
 Asæ, sacer scriptor Spiritus sancti instinctu
 expressis verbis addit: *Domino cadente contri-
 ti sunt & exercitu eius præliante* 2. para. 1. Au-
 diverat Salomon à Deo, *sapientia & scientia
 data sunt tibi. divitias autem & substantiam
 & gloriam dabo tibi, ita ut nullus in Regibus.
 nec ante te, nec post te fuerit similis tibi.* Nihil-

B

qmi-

ominus ut subjungitur eodem loco; Congregavit sibi currus equites & facti sunt ei millia quadringenti currus & duodecim millia equitum. Ubi notat Nicolaus de Lyra: quod licet homo de divino sit securus auxilio, non tamen debet omittere ea quæ secundum humanam vitam facere videntur ad sui futuramque securitatem.

§. VII.

Divina fiducia adiungi debet humana industria.

Quapropter magnè opere cavendum est ne infatuemur à vanâ istâ & fucata fiducia quæ speciem quidem pietatis præfert, sed exosa est Deo atque invisâ, ideoque non tam gratiam ejus favoremque nobis conciliat, quàm odium & vindictam incurrit non enim divinæ auxilium Providentiæ promittitur, ut nostrâ inde virtus torpescat sed ut ejus infirmitas illi innixa sustentetur & roboretur. Non nego, quod verissime dicitur quidam vir sanctus Lib. 8 div. apoph. cap. 2 ut narratur in apophthegmatis Patrum: prudentiam humanam ita brevi tempore debilitare atq; extenuare vires nostras, ut levissimâ quo vis concussu impulsu dejiciamur in terram. Verùm hoc ita accipiendum est, ut, volu

volumus eam nobis prodesse, necesse sit di-
vino confirmare auxilio; loquitur enim de
prudentiâ destitutâ in Deum spe, sine qua ô-
nino fateor, quidquid demum in nobis sapien-
tiæ vel scientiæ inest, perinde esse ac Corpus
sine Anima. Hinc fortassis Apostolus pruden-
tiam carnis appellat mortem, quippe quæ
non est animata generoso illo Dei fiducia
spiritu, à quo uno alimentum, vigorem, at-
que vitam trahat oportet.

Viri Sancti, Amici Dei, singulari
semper studio hæc duo junxerunt. In-
ter alios legimus de S. Ignatio fundatore So-
cietatis JESU, quod ita solitus fuerit prudē-
tiæ regulas sequi & naturalem judicij sui du-
ctum, ut videri posset in consultationibus
suis nullum Dei fiducia locum relinquere, &
tamen assiduam ejus precandi fervorem
consideranti insignemque de divinâ Provi-
dentiâ spem, videbitur planè humanis ratio-
nibus & prudentiæ regulis renuntiâsse. Hujus
sanctissimi Viri exemplo discamus nulli o-
perari manum admovere, quin prius feceri-
mus satis utrique huic obligationi, quarum
altera ad naturam rationalem, ad vitam spiri-
tualem pertinet altera, utraque simul juncta
ex æquo hominem Christianum componit.
Nam instituere actiones suas ex passionum

atque appetitus impetu, brutorum est, ex
 fidiola machinatione fallacia dæmonum
 Præsumptuosa fiducia segnes reddit, pruden-
 tia purè humana politicos. Veris Dei ser-
 vum proprium est ita unire & subordinare huma-
 na divinæ providentiæ media ut horum ut
 illâ semper moderentur. Hæc summa est
 rum quæ his libris statui explicare ad gloria
 ejus qui hoc mihi desiderium animumque
 inspiravit, & ad commendationem illius di-
 vine virtutis quam ex ignorantia ejus præ-
 stantia ac dignitatis videntur homines ne-
 ligere. Fundamenti loco ponam ob oculum
 considerationes aliquas circa admirabile
 divinæ providentiæ ordinem quem in sua
 rum gubernatione creaturarum servat,
 hæc cognitio incitamento nobis sit ad fide-
 dum paternæ ejus nostræ curæ & sollicitudinis
 simul etiam efficacis instar motivi in officio
 nos continet. *ut mundemus nos ab omni
 inquinamento carnis. Et Spiritus perficiet
 sanctificationem in timore Dei, 2. Cor. 7. uti et
 hortatur Corinthios gentium Doctor. Nam
 quemadmodum viæ Domini recto nostræ
 mite deducunt ad optatissimum summæ fe-
 licitatis portum, ita quæcunque aliæ quæ
 longissime abducunt. Quod sane pro eo
 par est, seriò meditantibus non potest ne-
 hor*

horrori esse. Ex gravissimis quas in gehennâ
damnati patiuntur, pænis, hanc esse unam ju-
dicabat B. Catharina Genuensis: videre quod
se ultrò divinæ providentiæ subtraxerint,
nolentes ejus ductum per viam regiam se-
qui. Hanc tam perniciosam stultitiam nun-
quam satis agnoscere possumus. Quare quod
est optimum & facillimum eam præcavendi
medium, mente & voce hanc Davidis preca-
tionem assidue repetamus: *Vias tuas Domine
demonstra mihi & semitas tuas edoce me: diri-
ge me in veritate tua & doce me.* Psal. 24. Ne
permittas unquam Deus Salvator meus, ut
deflectam ab iis aut alia media, aliumque
ordinem ad finem perveniendi meum
eligam, quam tua mihi consti-
tuit Providentia.
Amen.

